

Пам'ять про Льонокомбінат завжди з вами

Галина Фемяк

Галина Кирилівна Фемяк відпрацювала на Рівненському льонокомбінаті 24 роки. Забути ці роки праці вона не в силі, адже найпродуктивніші молоді роки проведені саме на цьому велетенському підприємстві, відомому на весь світ.

Мої життєві шляхи

Життєвий шлях Галини Повар розпочався з села Голівлі Славутського району Хмельницької області, де вона народилася 1932 року. Її батьки – Кирило Петрович та Євдокія Федорівна Повари – були звичайними селянами. Вони виховали трьох донечок. Жили дуже скромно на хуторі. Хата була дерев'яною, покрита соломомою, із земляною долівкою. Була лише одна кімната і кухня. Хата була вже старенька, але сад біля неї був дуже гарним. Через деякий час Повари залишили своє хутірське гніздо і перейшли жити у село.

– Часто згадую гіркі дні свого дитинства, від цього стає на душі тяжко, але від спогадів ніде не дтіється, – каже Галина Кирилівна. – Ми дуже бідували, особливо

Серед друзів цеху КТТ

тися. У нас не було ні зошитів, ні книг, ні чорнила. Чорнило робили з бузини. У школі ми збирали лікарські рослини і відправляли на фронт.

Наш тато був на фронті. Він часто нам писав звітди листи. Ми з мамою відписували йому, мама диктувала, а я писала. Одного разу я написала тату, що не маю у що взутися. Тато відповів: «Галюню, твій лист надає мені сили і радості. Ми зараз знаходимося в окопах, скоро бій. Твій лист мене надихає на впевненість і перемогу». Після листа, через деякий час, тато вислав мені сукню і нові черевики, а у кожен черевик поклав цукерки. Яка це величезна була радість для мене. У школі

Мої життєві шляхи

Життєвий шлях Галини Повар розпочався з села Гоповлі Славутського району Хмельницької області, де вона народилася 1932 року. Її батьки – Кирило Петрович та Євдокія Федорівна Повари – були звичайними селянами. Вони виховали трьох донечок. Жили дуже скромно на хуторі. Хата була дерев'яною, покрита соломною, із земляною долівкою. Була лише одна кімната і кухня. Хата була вже старенька, але сад біля неї був дуже гарним. Через деякий час Повари залишили своє хутірське гніздо і перейшли жити у село.

– Часто згадую гіркі дні свого дитинства, від цього стає на душі тяжко, але від спогадів ніде не дітисся, – каже Галина Кирилівна. – Ми дуже бідували, особливо коли забрали тата на фронт. Такого дитинства як у дитей буває, у мене, на жаль, не було. Усе перепліталось з подіями Великої Вітчизняної війни. Було куди не повернешся, то повсюди лише жахіття та біди.

Мої сестрі Ані тоді було 14 років. Вона була високою статною дівчиною і виглядала старше своїх років. Коли вивозили дівчат до Німеччини, то помітили і її. Принесли нам повідомлення, у якому зазначалося про те, щоб уночі Аня була дома. Той день ніколи не забудеться. Вночі прийшли за Анею. Вона спала на печі. Сказали, щоб вона злазила з печі і одягалася, бо повинна йти з німцями. У відповідь вона сказала: «Нікуди я не піду, що я буду робити на німецькій землі?». Німець їй відповів: «Будеш пасти корів». Аня не злазила з печі. Тоді її стягнули з печі, накинули на неї рядно і босоніж повели. Я не знаю, як вона не застудилася. Мама збрала одяг для неї: латану фуфайчину, якісь стоптані черевички і повезла їй передати. Аня одягнулася і сказала до дівчат, які були з нею, що все одно втече. Вона відкрила вікно і вискочила на вулицю. Так вона втекла, і більше ніхто її не турбував. Можливо, хтось сказав, що її лише 14 років. А скільки горя мамі довелося пережити...

Німці зупинилися у нашому селі. Вони поводили себе як господарі. Ходили по хлібах і забирали, що у кого було: кури, качки, гуси. Вони завжди були забезпечені харчами. Чутки про їх поведінку дійшли до партизанів, які переховувалися у лісах. Вони вибрали час і підірвали приміщення, де німці локалізувалися. Німці були вкрай наляканими і вирішили відітнути за такий вчинок. А їхньою помстою було: зігнати усіх селян до церкви і спалити. І так вони зробили б, якби не щасливий випадок. У нас на хуторі жив німець зі своєю сім'єю. Він мав дев'ятеро дітей. Прізвисько його було Паль. Коли прийшли у село німці, вони взяли його перекладачем. Паль переговорив із офіцерами і попросив не палити селян, бо вони не винні. Завдячуючи Палю, ми залишилися живими.

Життя наше ускладнювалося. Староста села оголосив про здачу корів у районний центр – Славуту. У селі вже не було що брати, то вирішили забирати корів на м'ясо. Було оголошено: «Хто не здасть корову – розстріл». Мама взяла нашу Зіронуку на повід і повела у Славуту. Вела і плакала, бо не знала чим буде тепер дітей годувати. Коли мама поглянула на Зіронуку, то побачила, що в неї теж котяться сльози з очей. Вона напевно відчувала, що назавжди залишає своїх господарів. Мама відвела корову і повернулася з нічим додому. Істи не було що, то ми мусили їсти гнилу картоплю. Біда була велика. Згадуючи ті часи, я завжди вмиваюся сльозами. Не дай Боже, пережити ще такі часи, які ми пережили.

Наша школа, як для села, була гарною. Мені потрібно було йти до школи, а ні взутися не було у що, ні одягну-

Серед друзів цеху КТТ

тися. У нас не було ні зошитів, ні книг, ні чорнила. Чорнило робили з бузини. У школі ми збирали лікарські рослини і відправляли на фронт.

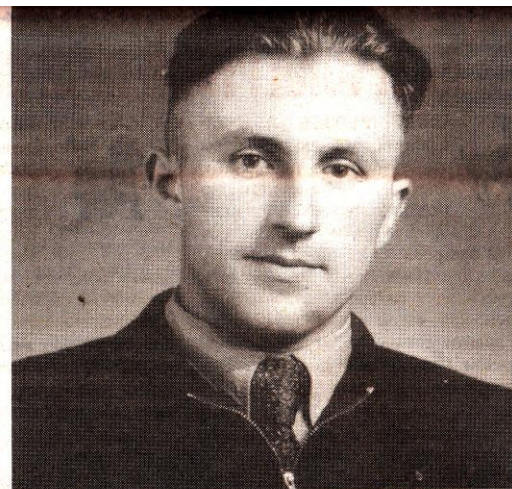
Наш тато був на фронті. Він часто нам писав звітти листи. Ми з мамою відписували йому, мама диктувала, а я писала. Одного разу я написала тату, що не маю у що взутися. Тато відповів: «Галюню, твій лист надає мені сили і радості. Ми зараз знаходимося в окопах, скоро бій. Твій лист мене надихає на впевненість і перемогу». Після листа, через деякий час, тато вислав мені сукню і нові черевички, а у кожен черевичок поклав цукерки. Яка це величезна була радість для мене. У школі дивилися всі на мої черевички з заздністю. Адже взували діти будь-що, аби не бути босому.

Закінчилася війна, і тато повернувся до нас. Згодом ми переїхали у місто Сарни, де нам виділили житло. Там ми продовжували жити усією своєю родиною. Ми підросли. Я почала працювати статистиком у районному сільськогосподарському управлінні, пізніше секретар-машиністкою у ремісничому училищі.

Час зрілості та роботи на Льонокомбінаті

Молодість Галини Кирилівни пройшла у Сарнах. Там вона зустріла свою долю. Молодий хлопець прийшов вчитися у Сарненське ремісниче училище і там побачив гарну дівчину. Вона полюбила його серце. Ніхто для нього не був таким, як Галина. Та спочатку потрібно було здобути професію, тому що у майбутньому вона відкривала дорогу у житті. Володимир добре вчився, був здібним у навчанні, старанним та наполегливим у досягненні мети. За характером хлопець був спокійним, врівноваженим і передбачливим, шанував батьків та рахувався з їхніми порядками. А як же по-іншому?! Їм довелося помандрувати по світах. Жила родина у Польщі. Під час масового переселення вони виїхали з осілого місця. Місцем їхнього проживання стала Росія. Жили в Саратовській області. Та не хотілося їм там приживатися. Шукали шляхи, щоб повернутися до України. Допомогли знайомі. Сім'я переїхала в село Молодаво Дубенського району Рівненської області. Батьки до останніх днів свого життя проживали у цьому населеному пункті. Володимир поїхав на навчання. У 1957 році він одружився з Галиною. Так утворилася нова молода сім'я. Жили вони у Сарнах. Одного разу Володимир Іванович почув, що будуватимуть Рівненський льонокомбінат і, порадившись із дружиною, поїхав на його будівництво.

– Мій чоловік був доброю і дуже працюючою людиною, – розповідає Галина Кирилівна. – Він дуже любив свою сім'ю. Нам Бог подарував двох синів: Ігоря та Сергія. Неодноразово я згадую чоловіка і ніби всі періоди життя пропливають перед очима: як ми познайомилися, зустрічалися і одружилися. Згадую його навчання в училищі, коли він сказав мені, що хоче продовжувати навчання. Він готувався до вступу і поступив на заочне відділення Московського індустріального технікуму з електрообладнання промислових підприємств. Закінчив його успішно. Працював на Рівненському льонокомбінаті електрослюсарем будуправління №22, пізніше електриком, електромонтером 6-го розряду в електроцеху, став майстром цього ж цеху. Його старанність вела до професійного росту. Він був шанованим працівником цеху. У 1969 році він змінив місце роботи. А я прийшла

Володимир Фем'як

працювати на Льонокомбінат 1 січня 1965 року і працювала до виходу на пенсію – до 1989 року. Доводилося працювати на різних роботах: яточницею у ткацько-приготувальному цеху, контролером якості у КБТ, транспортувальником пряджі у приготувальному цеху.

Я ветеран праці. Маю подяки за виконання планів роботи, отримували грошові премії за участь у соцзмаганні. Для нас Льонокомбінат, як рідне і дороге підприємство, яке ніколи не може бути забутим. У 1962 році від Льонокомбінату ми отримали двокімнатну квартиру, а у 1981 р. – трикімнатну, де я проживаю донині. Шкода, що чоловік залишив мене наввіки, пішов у інший світ. Він завжди був підтримкою мені у житті. Завжди допомагав у всьому на дачі. Він завжди хворів, і у травні 2013 року Господь забрав його до себе.

Сьогоднішня Льонокомбінату

Колишній льонокомбінат зруйнували, згубили його душу та не вбили пам'ять про підприємство. Хто користувався продукцією Рівненського льонокомбінату, той знав її якість. Речі випускалися дуже хороші, але це все в далекому минулому.

– Я дуже хотіла б побачити своїми очима все, що зараз робиться на Льонокомбінаті. Свого часу я не змогла, бо доглядала за чоловіком. Я отримую газету «Льонокомбінат», то новини доходять до мене вчасно. Дуже добре, що організовуються нові робочі місця для молоді, з хорошими умовами праці. Радію від того, що забилося серце у цього могутнього велета. Дуже добре, що з'явилася у Рівному така людина як Олег Червонюк. Адже до його приходу ніхто не відважився взятися за відновлення роботи на Льонокомбінаті. А Олег Казимирович – зміг. Його праця на виду у всіх. Згадує і нас, пенсіонерів Льонокомбінату, низький уклін йому за це. Нехай Бог посилає йому здоров'я, силу, мудрість та пошану від людей. Думаю, що майбутнє Льонокомбінату у надійних руках. Вірю і сподіваюся, що ще дасть Бог, на Льонокомбінаті відновиться випуск лляної продукції, яка буде тішити покупців своєю красою та якістю.

Лариса ГЛОВАЦЬКА